

"Hozzászólás az észak-afrikai változásokhoz" Byrappa Ramachandra

Milyen szél hozta a jázmin illatát? – Az arab térség zavargásainak előélete BYRAPPA Ramachandra

A fejetlen forradalmak elég ritkák és elég gyorsan elpárolognak, és ha vannak is következményeik, ezek nem hagynak túl mély nyomot a történelemben. A nagy kérdés az, hogy az Amerikai Egyesült Állomoknak van-e valami köze ahhoz a téli forradalmi

hullámhoz, ami egyelőre Tunéziától keletre Iránig fúj?

A politológusok és a régió szakértői arról mesélnek, hogy az amerikai hírszerzés mennyire nem tudta időben jelezni az eseményeket, emiatt mélyre sülyedhet az amerikai közel-keleti politika. Azt is mondják, hogy az USA kapkod és nem ura a helyzetnek. Ez csak félig igaz. Itt egy több szintű magyarázatot kellene alkalmaznunk, hogy jobban tudjuk megközelíteni a valós helyzetet: globálisat és regionálisat. Meg kell vizsgálni mindkét szinten, hogy mennyire a helyzet ura az Obama adminisztráció.

Valóban, az amerikai központi bank (Fed) nem az arab térségre gondolt, amikor világméretű és inflációra buzdító monetáris lazítást indított el 2010 végén. Ő Kínára gondolt. Jól átgondolva, hogy jelenleg nincs más kényszerítő eszköz Kínával szemben, az inflációban talált egy remek pénzügyi kísérleti lehetőséget. Az Obama elnökség fő témája az, hogy minden tárgyalási lehetőséggel valahogy rávegye Kínát, hogy engedje szabadon felértékelni a kínai Renminbit (Yuant), mivel az ügy kulcsszerepet játszik az amerikai versenyképességben és az egyre sürgető munkahelyteremtésben. Az amerikai tárgyalók számtalanszor kérték, hogy a kínaiak használják az óriási tartalékaikat a belső fogyasztás bővítéséhez, mert a rohamos fejlődés ellenére közel 900 millió kínai nem tudja a mindennapi szükségleteit kielégíteni. Ezen a ponton sem hajlandó Kína rájuk hallgatni, azt a magyarázat adva, hogy egy fejlődő országnak a gazdasági stabilitáshoz szüksége van ilyen mértékű tartalékra. Röviden, Obama süket fülekre talált.

Az arab térségi legitimációs válságot az amerikai diplomácia egy rendkívül fontos kirakatként használja; ezzel jól tudja bemutatni mi fog történni Kínával, ha nem hajtja végre az USA által kívánt gazdasági reformokat. Az Észak-Afrikában játszódó színdarabban a szerepek egyértelműek: a pénzéhes elittel szemben a tehetetlen nép spontán felkelésre kényszerült. Figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy a WikiLeaks milyen szerepet játszott a tunéziai Benn-Ali bukásában. Hirtelen az amerikai média szókincs használata változott: „elnökből” mindenki „diktátor” lett. Még nincs hiteles magyarázat, hogy ki áll a WikiLeaks ügy mögött. Az elején a WikiLeaks sztori kínos volt az USA-nak, aztán a további csöpögtetésből most is csak hasznot húz. Ami még érdekesebb, az az időzítés. A jelek arra utalnak, hogy van valamennyi egybeesés a hivatalos kommunikáció és a WikiLeaks kiszivárogtatás között. Kik támogatták Mohamed El Baradei nagy felhajtású média szereplését az egyiptomi ügyben?

Az Amerikai Egyesült Államok világnézete változik, az új ideológia a „pragmatizmus”. Az óriási államadóssággal és strukturális gazdasági problémákkal küzdő ország nem tud mást tenni, mint költséghatékony külpolitikát alkalmazni. Ehhez szüksége van egy új eszköztárra, ezek között szerepel az infláció. Most két éve a nyersanyag- és az élelmiszerpiacok egyre feszültebbek, a Fed újabb pénzpumpálása meredeken felfelé irányította ezeknek az árakat, így a tőkepiacok tudtak rajtuk spekulálni. Az amerikai pragmatizmus abból áll, hogy a mostani zavargások abszurd módon még jobban segítik a spekulatív tőkét. Kínával szemben két legyet üt így egy csapásra, az egyik, hogy az infláció neki is bajt okoz, a másik pedig, hogy a hosszantartó zavargások befolyásolják a külkereskedelmét és az afrikai nyersanyag-politikáját.

Az említett két hatalom között ezek a történések komoly gazdasági párbajt indíthatnak. Az USA-nak az a kockázata, hogy Kína sajátos ellenszert talál erre a helyzetre.